

U ovom broju:

VELIKA USTRAJNOST
MILJEVACKI PROIZVODI NA
SVJETSKOM TRŽISTU
SJAJNA TRAKA NA MAGISTRALI
»NE ŽELE VIŠE BITI ČLANOVI
SINDIKATA«
MATAVULJ I ŠIBENSKA KAPA
TESTAMENT M. ANDREISA
PISMA ZAHVALNOSTI
PRVA LIGA NIJE NEDOSTIŽNA

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XVI — BROJ 769 — CIJENA 40 DINARA (0,40)

LIST IZLAZI SRIJEDOM

ŠIBENIK, 14. LIPNJA 1967.

Povodom 30-godišnjice aluminijske proizvodnje u Jugoslaviji

VELIKI JUBILEJ

Na velikom narodnom zboru u Lozovcu govorio drug Srećko Bijelić

U okviru proslave 30-godišnjice aluminijske proizvodnje, održana je prošle subote, 10. lipnja, u dvorani kina »20. april« svečana sjednica Radničkog savjeta tvornice lakih metala »Boris Kidrič«.

Pored brojnih gostiju, predstavnika privrede i poslovnih partnera iz zemlje i inozemstva, te predstavnika društveno-političkog života Republike, sjednici su prisustvovali i dr Miloš Zanko, potpredsjednik Savezne skupštine, Nikola Sekulić-Bunko, član Predsjedništva CK SKJ, Srećko Bijelić, član Izvršnog komiteta CK SKJ, Čedo Grbić, potpredsjednik Sabora SR Hrvatske, dr Ivo Perišin, član Izvršnog vijeća Sabora, Vojislav Pelajić, sekretar za privredu Izvršnog vijeća Sabora, Đuka Cvetković, potpredsjednik Republičkog vijeća sindikata SRH, Jure Franičević, sekretar Kotarskog komiteta SK Split, general-pukovnik Franc Kočevar, kontraadmiral Josip Žužul, i drugi.

Predsjednik Radničkog savjeta TLM »Boris Kidrič« MILAN PETRANOVIĆ pozdravio je prisutne goste, predložio dnevni red i pročitao telegram predsjednika Republike druga Tita, zatim telegram Savjeta Federacije i Sabora SR Hrvatske.

CIRIL MILUTIN, predsjednik Skupštine općine Šibenik, pozdravio je svečani skup u ime građana komune i čestitao jubilarima 30-godišnjicu rada, želeći im uspješan rad u budućnosti. Odmah zatim, u ime Udruženja aluminijskih proizvođača Dalmacije i BiH »Jugala«, svečani skup je pozdravio direktor udruženja MIRKO DRAGOVIĆ. On je govorio o perspektivama aluminijske industrije u okviru »Jugala« i cijele Jugoslavije, naglasivši da je osnovni zadatak u usklađivanju odnosa u proizvodnji glinice i aluminijske.

TOMISLAV KRNIC, direktor tvornice lakih metala »Boris Kidrič«, osvrnuo se na historijat i razvitak aluminijske industrije kod nas, s posebnim osvrtom na historijat tvornice u Lozovcu, naglasivši požrtvornost radnika u godinama prije rata i njihove žrtve u toku NOB-e.

Ovom prilikom urečen je i spomen-poklon inženjeru BLAZENKU BUDANKU, direktoru tvornice u Lozovcu, koji slavi i svoj osobni jubilej — 30-godišnjicu rada u našoj prvoj aluminijskoj tvornici.

Na svečanosti sjednici Radničkog savjeta prihvaćena je i odluka da se porodicama poginulih radnika-boraca dodijeli spomen-plaketa i spomen-knjiga »Dalmacija u NOB-i 1941—1945«. Odlučeno je da se ista plaketa i spomenknjiga dodijeli i tridesetorici radnika tvornice koji u njoj rade od 1936. i 1937. godine.

Osim toga, dodijeljene su i nagrade za najbolje literarne sastave o aluminijskoj industriji, koje su pisali učenici šibenskih srednjih i osnovnih škola. Prvu i drugu nagradu dobile su učenice Gimnazije BRANKA ČUBRIĆ i JAGODA BUMBER, a u osnovnim školama JASMINKA OBRADOV i JASENKA PRERADOVIĆ.

Na kraju svečane sjednice Radničkog savjeta upućen je pozdravni telegram drugu Titu.

Poslije podne, oko 16,30 sati, organiziran je u Lozovcu narodni zbor, kojem je prisustvovalo više tisuća stanovnika sa obje strane rijeke Krke. Zbor je otvorio Marko Živković, član CK SKH i sekretar organizacije SK u tvornici lakih metala »Boris Kidrič«. On je odao priznanje radnicima Lozovca u poslijeratnoj izgradnji, a posebno je naglasio heroizam radnika u toku NOB-e, u kojoj je od 437 radnika 101 radnik dao svoj život za slobodu.

Na zboru je govorio i SREĆKO BIJELIĆ, član Izvršnog komiteta CS SK Jugoslavije. U dužem izlaganju on se osvrnuo na razvitak aluminijske industrije kod nas, na prilike u staroj Jugoslaviji, te na jačanje radničkog pokreta i razvitak industrijskog proletarijata. Dajući veliki značaj ovom jubileju, Srećko Bijelić je istakao da se on poklapa sa 30-godišnjim radom druga Tita na čelu Saveza komunista Jugoslavije.

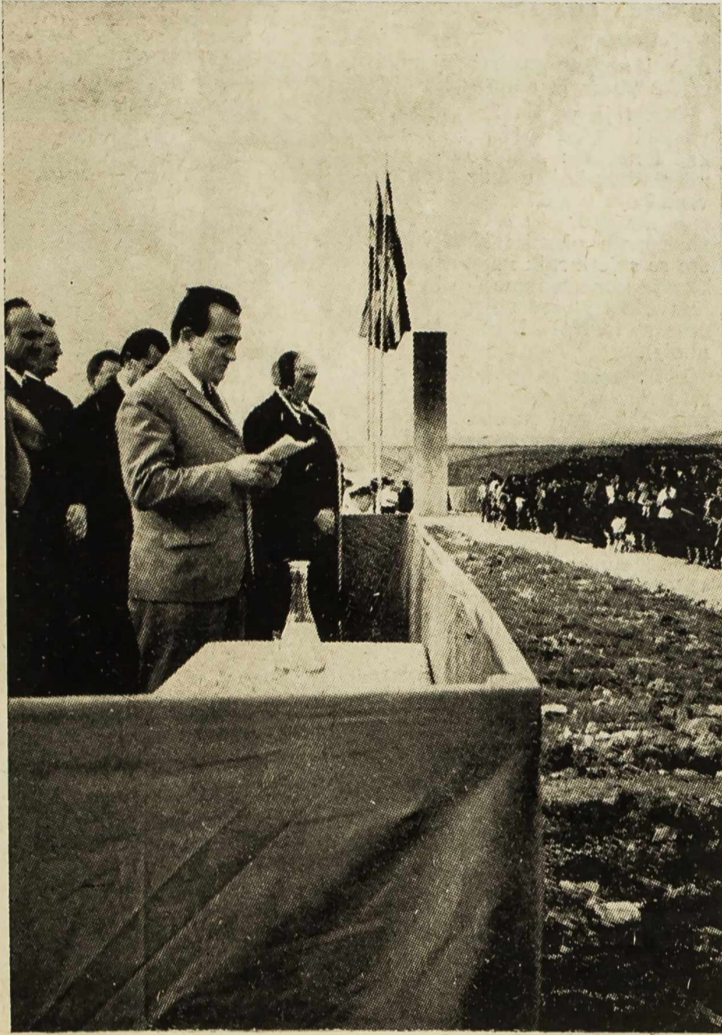
U toku svoga izlaganja Srećko Bijelić je govorio i o historijatu borbe radnika svoga kraja, ističući njihov veliki doprinos u revoluciji i socijalističkoj izgradnji naše zemlje.

Zatim se osvrnuo na međunarodnu situaciju, nakon čega je govorio o problemima privrede, zalažući se za razvitak sistema koji bi stalno bio na kursu reforme i samoupravljanja, a protiv težnji koje zadržavaju preživjele odnose.

Poslije govora druga Srećka Bijelića otkriven je spomenik poginulim radnicima i žrtvama fašističkog terora. Spomenik je djelo akademskog slikara Luje Lozice. Čim su položeni vijenci CK SKJ, CK SKH i brojnih drugih organizacija, potpredsjednik Savezne skupštine dr MILOŠ ZANKO zapalio je Vječni plamen podno spomenika.

Iste večeri u Šibeniku je otvorena izložba o 30-godišnjici aluminijske industrije, a u 20 sati održana je i svečana akademija u Narodnom kazalištu.

J. C.

Srećko Bijelić govori na narodnom zboru u Lozovcu

IZUZETAN DOŽIVLJAJ

U želji da se sačuva od zaborava izvorna narodna pjesma, RKUD »Kolo« je formiralo mali mješoviti sastav

Za šibensku muzičku publiku svaki nastup mješovitog zbora RKUD »KOLO« predstavlja izuzetan doživljaj. Ne samo zato što Šibenik ne obiluje kvalitetnim muzičkim priredbama već u prvom redu zbog toga što je zbor »KOLA« izuzetno kvalitetan pjevački ansambl. Osim toga »KOLO« je već gotovo 70 godina ljubimac i ponos Šibenika.

Rijetki su i veći gradovi koji imaju vrhunski amaterski zbor kao što ga ima naš grad. Zbog svega toga svaki premijerni koncert »KOLA« predstavlja za grad malu svečanost, rekli bismo čak praznik. Bili smo svjedoci toga i proteklog četvrtka. Atmosfera i ambijent u kojemu se odvijao koncert »KOLA«, činjenica da je dvorana kazališta bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Interes kojim je publika pratila koncert i njeno reagiranje govore o tome da Šibenik ima i brojni publiku koja voli i »razumije« i tzv. ozbiljnu vokalnu muziku!

Ovoga puta nećemo se upuštati u stručnu kritiku svake izvedene kompozicije, iako bi, s obzirom na kvalitet koncerta, bilo nužno dati stručnu ocjenu. Zadržat ćemo se samo na općim dojmovima. A oni su, kao i uvijek kad nastupa »KOLO«, snažni. Ovoga puta možda snažniji, jer »KOLO« je proteklog četvrtka sjalo punim sjajem. Odmah u početku treba istaći da je koncert bio vrlo dobro koncipiran. Upravi i stručnom vodstvu treba odati posebno priznanje što su napravili zahvat u nove žanrove i oblike.

Prvi dio koncerta bio je u centru interesa publike. U tom dijelu »KOLO« je, naime, prvi put izvodilo duhovnu muziku jugoslavenskih autora od renesansnih Gallusovih moteta do pravoslavne muzike Mokranjca i Tajčevića. Ta klasična muzika, koja je i danas živa i uvijek svježa, bez koje se ne može zamisliti povijest glazbe, služi i kao izvanredna škola za svaki zbor. »KOLO« je znalo i to iskoristiti. Osjetilo se to po izvanrednom muziciranju, po vrlo dobro izvedenim prelazima i pianissimima. Iz toga dijela na publiku je naj snažniji dojam ostavila posljednja kompozicija — Tajčevićev IV duhovni stih, u kojoj su široko, snažno, homofono koncipirani dijelovi sjedinjeni sa polifonim odlomcima u jednu veliku cjelinu. Tehnika i snaga zbora došli su u toj kompoziciji do punog izražaja. Publika je bila toliko ponesena izvedbom — da je aplauz trajao desetak minuta.

U želji da se sačuva od zaborava izvorna narodna pjesma, RKUD »KOLO« je formiralo mali mješoviti sastav (11 pjevača i 9 pjevačica) koji je u predahu između prvog i posljednjeg dijela koncerta uz mandolinistički kvartet izveo 7 dalmatinskih narodnih pjesama, i to 2 iz Šibenika, 2 iz Kaštela, 2 iz Hvara i 1 iz Brača. Prema zapisima Vladoja Berse i Dinka Fia harmonizaciju, koja se ističe jednostavnošću forme i bliskošću načina kojim te pjesme izvode momci u serenadama, napravio je Nikola Bašić. Mali sastav izveo je sve pjesme dosta živo i temperamentno, rekli bismo mediteranski raspjevano, pri čemu su se naročito isticali široki melodijski lukovi. Posebno treba pozdraviti ideju da mali zbor nastupi u narodnim nošnjama. U tom

pogledu postignut je pun pogodak, naročito kod ženskog dijela sastava, koji je djelovao veoma lijepo, dopadljivo, svježe i mladenački. S obzirom da je to bio prvi nastup, može se oprostiti nedovoljna ležernost, nužno potrebna kod izvođenja narodnih pjesama, naročito kod muškaraca. Čini se da bi efekat bio veći kad bi mali sastav nastupao bez dirigenta. Isto tako smatramo da bi instrumentalni sastav trebalo pojačati (na momente je djelovao nedovoljno uigrano).

Za posljednji dio koncerta, u kojemu je izvedeno 6 kompozicija najvećih jugoslavenskih kompozitora vokalne muzike 20. stoljeća, možemo, kao i za I dio, kazati samo najbolje. Čini nam se da ipak posebno treba izdvojiti izvedbu »Naricaljke« J. Vrhovskog, u kojoj je došla do izražaja velika smisao i sposobnost zbora za istančano muziciranje. Publika je potpuno suosjećala sa zborom i u najvećoj tišini uživala u svakom tonu. A kada je nakon toga izvedena snažno, rustikalno obojena Gotovčeva »Jadovanka za teletom«, aplauz se pretvorio u skandiranje.

Sa koncerta posebno moramo apostrofirati prizvedbu kompozicije K. Baranovića »Katedrala« koju je autor u povodu 900-godišnjice Šibenika posvetio »KOLU«. Kompoziciju, dopadljivu i vrijednu, u korektnoj izvedbi publika je vrlo dobro primila i veoma toplo pozdravila.

Na kraju ono što se rijetko događa na vokalnim koncertima zborova, publika nije htjela da napusti svoja mjesta, već je zahtijevala dodatak. »KOLO« se dostojno odužilo razdraganoj publici — izvrsno izvedenim »Ladarkama« E. Cosetta.

Uspjehu »KOLA« najviše je, sigurno, pridonio stručni voditelj N. Bašić, koji je i ovoga puta imponirao sigurnošću i temperamentom, te izvanrednim stilom diriranja.

Konferansu je nadalje korektno vodio Jere Mrnde.

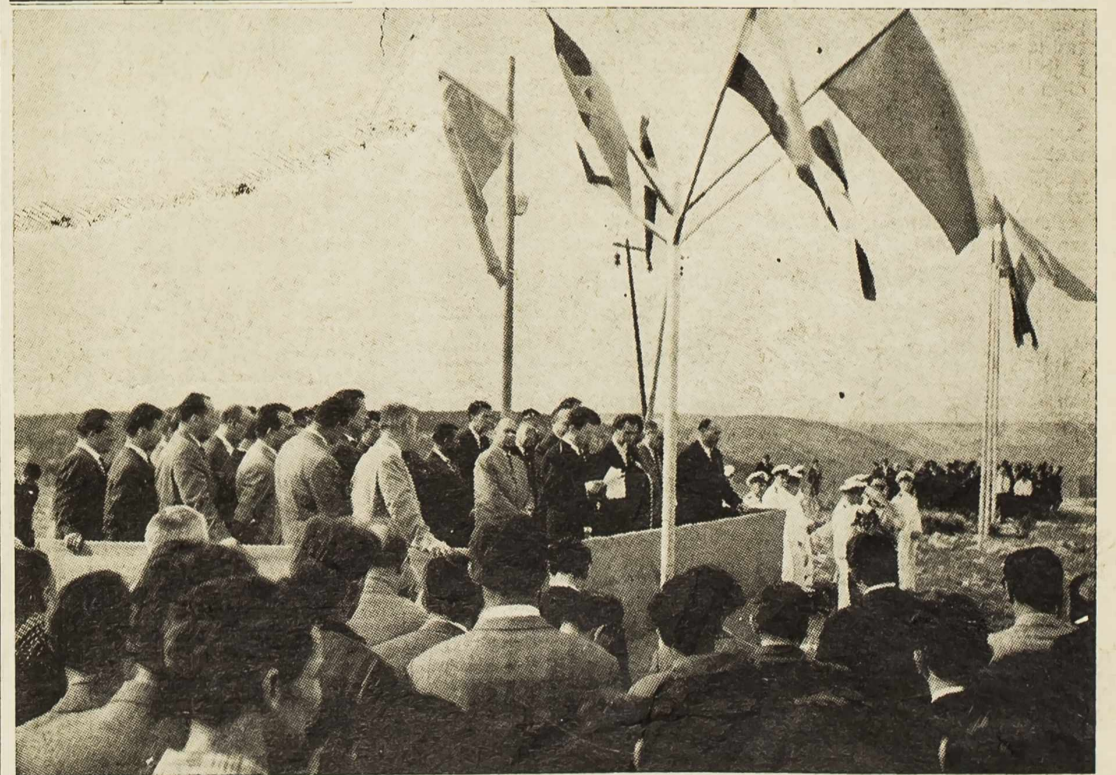
Vrijednim amaterima čestitamo, a onima koji nisu uspjeli da čuju pjevanje »KOLA« na premijernom koncertu preporučamo da to svakako naprave 4. VII na reprizi pred Vijećnicom.

(B)

OPĆINSKA KONFERENCIJA SSRN SAZVANA ZA 16. LIPNJA

Sjednica Općinske konferencije Socijalističkog saveza Šibenik sazvana je za petak, 16. lipnja. Na tom skupu bit će podnijete informacije o proteklom izborima i o predloženoj reorganizaciji škola prvog i drugog stupnja. Pored ostalog, raspravljat će se i o problematici lokalnog tjednika »Šibenski list« i o donošenju odluke o broju profesionalnih osoba u Općinskoj konferenciji SSRN.

Sjednica će se održati u dvorani Doma JNA, s početkom u 8,30 sati. (j)

Zbor u Lozovcu otvorio je Marko Živković, član CK SK Hrvatske

Povodom 30-godišnjice aluminijske proizvodnje u Lozovcu

VELIKA USTRAJNOST

Trebalo je raditi u tvornici kakve još nije bilo na Balkanu

Da toga jutra u Lozovcu nije bilo zbora tvorničkih radnika, koji su u prekidu rada izašli iz tvorničkih hala da protestiraju protiv izraelske agresije i rata na Bliskom istoku, izgledalo bi na prvi pogled sve — kao prije dvadeset sedam ili trideset godina.

Cak i ovaj protestni miting u tvorničkom krugu učinio se, u osnovi, kao neko hrabro ustrajanje radnika prve aluminijske tvornice na Balkanu — u borbi što su je vodili tokom tri prošla desetljeća: prvo za svoja prava, za veće nadnice, bolje uvjete rada i kolektivne ugovore, kasnije protiv okupatora i za obnovu svoje tvornice i zemlje, a danas, sa istom ustrajnošću i dosljednošću, za mir u svijetu.

Tvornica u Lozovcu, od prvoga dana puštanja u rad, 1. kolovoza 1937. godine, doživjela je čitav niz prekretnica: generacije su se izmijenile, došli su mladi ljudi, mnogi rođeni poslije rata. Ali, duh solidarnosti radničke klase ostao je i danas utisnut u svima, kod onih mlađih i kod onih starijih. Među njima je i dvadesetak veterana što su se saživjeli sa tvornicom još od njeva postojanja.

A ti prvi dani, dani gradnje i probnih proizvoda, nosili su u sebi prve nade u uhljebljenju mnogih porodica ovoga škrtnog kraja, ali i prve nedaće najamnog radnika.

MNOGO JEFTINE RADNE SNAGE

Temelji tvornice udareni su u listopadu 1936. godine, na golemom kraškom bespuću, na površini od pola milijuna kvadratnih metara, odmah poviše kanjona Skradinskog buka. Počele su tako nicati hale, spremišta, tornjevi, čudne građevine sa još čudnijim spratovima — povezanih »mostovima«.

U samo devet mjeseci teškog i napornog danonoćnog rada nikla je nova tvornica, kojoj više nisu bili potrebni dimnjaci. Metal, koji je upravo osvajaio svijet, bilo je, eto, moguće proizvoditi i u našoj zemlji. Električne energije, ugljena (za pogon plinskih turbina), vode i radne snage bilo je dovoljno — i jeftino. Sibenska općina, u cilju »privrednog unapređenja šibenskog područja«, poklonila je zemljište za izgradnju tvornice i odrekla se naplate takse za vodu, pisale su tadašnje novine.

Prve tone aluminijske potekle su iz 16 elektrolitskih peći u

srpnju 1937. godine, uz pomoć stručnjaka »Elektrohemija« iz Osla, koji su i projektirali tvornicu. Postrojenja su imala kapacitet od 900 tona aluminijske godišnje, a do kraja 1937. godine proizvedeno je 230 tona.

Nakon proširenja elektrolize 1938. godine, ugradnjom 12 novih elektrolitskih peći, i 1939. ugradnjom još 6 peći, proizvodnja je porasla na 1.800 tona aluminijske. Iste godine, 1939, puštena su u rad i postrojenja za proizvodnju gline, kapaciteta 3.000 tona godišnje. Do tada se glina nabavljala iz »Kemične tovarne« — Moste kod Ljubljane, a pomoćni materijal (kriolit i aluminijski fluorid) uvozio se iz inozemstva.

Gradnju postrojenja tvornice izvodila su građevinska poduzeća iz Zagreba (inž. D. Spiller i inž. G. Kastl), te češka tvrtka »Skoda«. Svečano puštanje u pogon obavljeno je 1. kolovoza 1937. godine.

To je ona strana priče koja je završila slavljem i parolama, i koja je značila dobitak za neindustrijaliziranu zemlju.

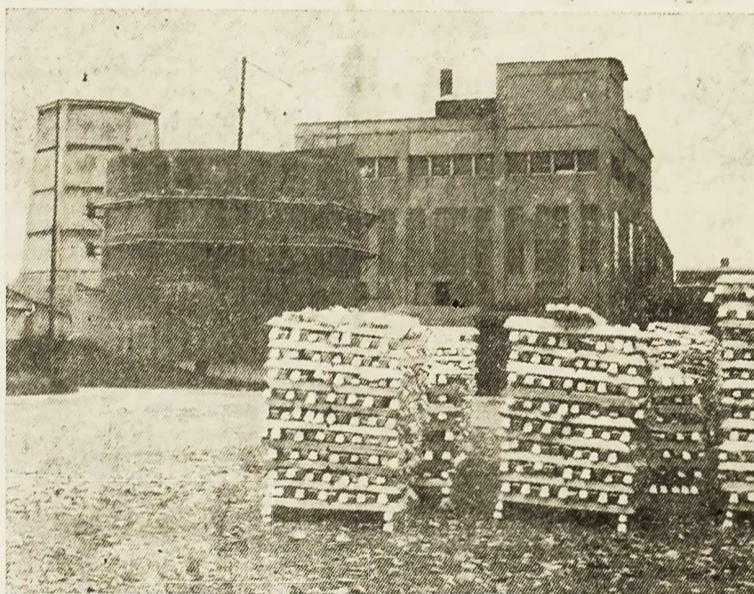
TEŠKI POSLOVI OBAVLJANI SNAGOM MISICA

Ali, postojala je i druga strana medalje: rad u teškim uvjetima, osobito u elektrolitskim pećima, gdje su radnici posebnim željeznim probijačima »bushili« koru užarena aluminijska da bi on procurio u kalupe. Peći nisu bile ukopane kao što je to u današnjim tvornicama, a nije bilo ni mehanizacije. Mnogi teški poslovi obavljani su snagom mišića . . .

O prijevozu do tvornice brinuli su se sami radnici. Mnogi su pješačili i iz Šibenika. Da bi bili bliže tvornici, radnici su se kas-

nije selili u Skradin, koji je u to vrijeme bio dosta malaričan.

Tvornicu je podiglo akcionarsko društvo »Aluminij« a. d. Jedan od glavnih akcionara bio je i predsjednik ondašnje jugoslavenske vlade dr. Milan Stojadinović, »vrhunski« financijski špekulant. Inače je kao glavni akcionar figurirao Ivanović, čija je skraćena imena glasila: IVANAL (Ivanovića - aluminij) i kao takva bila utisnuta na ingotima od 3, 10 i 15 kilograma.

Stojadinović je prisustvovao i svečanom puštanju tvornice u pogon. Toga dana (1. VIII 1937) on je stigao brodom u Šibenik, ali je dočekan žestokim demonstracijama, te je morao prosljeđiti za Skradin . . .

Sindikati u tvornici bili su aktivni već od prvoga dana rada, te je još 19. svibnja 1937. bio organiziran štrajk, koji je prijetio da paralizira rad tvornice — koja se upravo spremala za probni pogon. Radničkim zahtjevima bilo je udovoljeno, ali je grupa radnika bila istjerana iz tvornice — na čelu sa Perom Skaricom.

Godine 1940, uoči rata, podignuta je druga hala elektrolize, čelične konstrukcije (»Skoda«). U nju je bilo ugrađeno 20 elektrolitskih peći, te su ukupni kapacitet osiguravali proizvodnju od 2.880 tona aluminijske. Proizvedene su 2.200 tona aluminijske i 3.500 tona gline. Iste godine dovršena je i izgradnja lijevaonice i drugih pomoćnih pogona.

RADNICI ORGANIZIRALI SABOTAŽE

Ali, rat je bio na vidiku i među radnicima se osjećalo vrenje. Oni su bili svjesni da poredak i institucije stare Jugoslavije ne

mogu garantirati obranu slobode i prava naroda.

Talijanski okupator od prvih dana je i u ovoj tvornici provodio svoj plan »vječnog prisustva«. Odmah su Talijani u tvornicu dovukli svoj rukovodni, tehnički i administrativni kadar, dok su naše radnike podvrgli teror. Ipak su, unatoč strogim mjerama sigurnosti, radnici organizirali diverzije i sabotaže. Tako je u listopadu 1942. grupa radnika minirala hidrocentralu

dine i svojom proizvodnjom u velike pomogle obnovu zemlje.

Otada je prošla 21 godina, a vanjski izgled tvornice isti je kao i nekada: isti je onaj golemi prostor kojem daje pečat crvena boja boksitne rude i bijela boja kamena, iste su i one hrpe naslaganih aluminijskih ingota što se svjetlucaju na suncu. Razlika je samo u tome što ih sada ima više i što su na njima utisnuta slova NARAL (narodni aluminij).

U obilasku tvornice, kroz stara i novija postrojenja, sretao sam ljude koji su ovdje proveli dobar dio svoga života. Ni jedan nije rekao da je to vrijeme provedeno uzalud.

TOMU ERCEGA pronašao sam u elektro - radionici. Rođen je 1908. godine u Lozovcu. Otac je sedmero djece.

— Radim u Lozovcu od prve godine postojanja tvornice. Svi radnici bili su bez iskustva. Imali smo predradnike Norvežane i oni su nam pokazivali kako se radi. Morali smo se brzo osposobljavati. Često se nije gledalo na vrijeme. Radilo se i preko smjena. Plaće su nam u početku bile loše.

Poslije rata radio sam na građevinskim radovima u obnovi objekata. Bilo je mnogo novih radnika bez iskustva, pa sam opet neko vrijeme radio u lijevaonici. Zatim sam prešao u elektro - radionicu, gdje i danas radim.

KRSTE KOVIĆ sjeća se tačno prvog dana kad je došao u tvornicu. »To je bilo« — kaže Ković — »tačno 1. listopada 1936. Zapravo, tvornice tada još nije ni bilo. Tek su bili otpočeli prvi građevinski radovi i pravio se priključni put do skradinske ceste. Kad je dovršen pogon gline, 1938. godine, zaposlio sam se u tom pogonu, ali sam radio i na njegovoj izgradnji. Tu sam ostao sve do 1943. godine, kada je elektroliza obustavljena zbog rušenja dalekovođa od strane radnika — partizana. Nakon rata vratio sam se ponovo u pogon gline, 1947. godine. Sada radim na drobilici u novom pogonu obrade boksitne rudače«.

Ković i ne pomišlja na penziju. »Ako odem u penziju« — kaže on — »to bi značilo da više nisam ništa. A ja osjećam da mogu raditi«.

NIKOLU SUPU sreli smo u pogonu gline, kod velike rotacione peći. U tvornici radi 18 godina. Prije toga bio je zaposlen u hidrocentrali »Jaruga« na Krki, zajedno sa svojim bratom Franom.

Budući da je FRANE bio jedan od glavnih učesnika u onesposobljavanju centrale »Jaruga«, povelji smo razgovor o tome događaju.

— Bilo je to 30. XI 1942. godine — sjeća se Nikola. Radilo se u centrali po 12 sati dnevno. Oko osamnaest sati toga dana trebao me na poslu smijeniti brat Frane. Znao sam što se sprema. Talijani su nekako bili uznemireni. Udvostručili su straže. Pred ulazom u centralu razgovarao sam sa stražarima, nastojeći da ih nekako zabavim, jer je upravo nailazio brat Frane. Znao sam da u torbi nosi eksploziv.

Došao je nasmijan. Čak su stražari izmijenili s njim nekoliko riječi. Eksploziv je ušao u centralu . . . Oko 21 sat sve je bilo gotovo. Poskakali smo u rijeku . . .

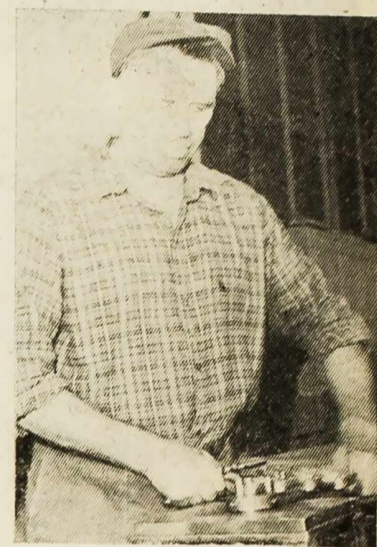
Frane i ja otišli smo u partizane, a sljedećeg dana Talijani su mi zapalili kuću.

Neka svoja sjećanja iznio je i inž. BLAZENKO BUDANKO tehnički direktor tvornice u Lozovcu, koji je i sam već trideset godina na raznim dužnostima u toj tvornici, što znači od njenih prvih dana.

U tvornicu sam došao 15. travnja 1937. godine. Bio sam mlad i bez osobitog iskustva, a trebalo je raditi u jednoj tvornici kakve još nije bilo na Balkanu.

NIKOLA SUPE

TOME ERCEG

— Kako ste ta iskustva sticali u prvom razdoblju, i kao stručnjak i kao čovjek?

— Zaista, u svemu je trebalo početi iz početka. Da bih detaljno upoznao proces proizvodnje, radio sam najraznovrsnije poslove. Često sam u ruke uzimao željeznu šipku za probijanje aluminijske »kore« u pećima. To je bio jedini način da se uoče nedostaci i proces usavrši.

— Postoje, čini se, neke nejasnoće u tome kada je potekao prvi aluminij iz ove tvornice. Možete li navesti tačan datum?

— Mogu vam tačno reći da je to bilo 7. srpnja 1937. godine. Naime, u dokumentima švicarske firme »Martigny«, preko koje je išao plasman našeg aluminijske »kore«, tačno su navedeni datumi kada su uzorci aluminijske otpremeni toj firmi na analizu. Prvi takav datum naveden je 7. VII 1937.

— Spomenuli ste analize. Zar se one nisu vršile i u tvornici?

— Jesu, ali nismo imale kompletiran laboratorij. Osim toga, Švicarci su tražili da im se na analizu šalju uzorci svakoog lijevanja, a to je bilo svaka dva dana. Mogu ipak reći da su se naše analize gotovo u potpunosti podudarale s njihovima. To je za nas bilo ohrabrujuće.

— Sjećate li se nečeg posebno uzbudljivog u tim prvim danima tvornice?

— Pa sve je na svoj način bilo uzbudljivo. Radilo se o proizvodnji koju je tek trebalo osvojiti. Ipak, spomenut ću vam jedan slučaj. Bilo je to mjesec - dva prije onoga datuma kada smo izlili prve uzorke i poslali ih švicarskoj firmi. Jednoga jutra prišli smo jednoj od peći, koja je već radila. Probili smo nešto »kore«. Pred nama se ukazao mali krater iz kojega je izbijalo svijetlo - crvenkasta jara. Čekali smo šta će se dogoditi. Bilo je zaista uzbudljivo: nakon kraćeg vremena potekao je rastaljeni bijeli metal! Tek jedna mala količina, velika poput ovećeg kovanog novca. Kad se skrtnula, urezali smo u taj »novčić« svoja imena i datum. To je bio prvi aluminij što smo ga ovdje vidjeli. Steta što nismo taj komad uspjeli sačuvati.

TEKST I SNIMCI:
JOSKO CELAR

